



**Miljøministeriet**

J.nr. 2023 - 10382

Den 19. december 2023

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg  
Christiansborg  
1240 København K

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 25 (MOF alm. del) stillet 10. oktober efter ønske fra Peter Hvelplund (EL).

### **Spørgsmål nr. 25**

Vil ministeren oversende et notat til udvalget, som indeholder den samlede omkostning for staten til vandmiljøindsatsen (fra vandmiljøplan 1 til dags dato)? Opgørelsen skal være i nutidskroner og indeholde et overblik over, hvad de forskellige vandmiljøplaner og vandplaner har kostet statskassen. Vil ministeren også opgøre, hvor stor en del af de omkostninger staten har haft til miljøindsatsen, som er gået direkte til kompensationer eller erstatninger til landbruget?

### **Svar**

I nedenstående besvarelse af spørgsmålet tages der udgangspunkt i de statslige omkostninger til miljøindsatsen fra Vandmiljøplan I til i dag. Der henvises til besvarelsen af spm. 26 for så vidt angår EU-midler.

Der er tale om en relativt lang tidsperiode, der ønskes økonomiske oplysninger om. Miljøministeriet har derfor anvendt oplysninger fra foreliggende dokumentation fra aftaler om vandmiljøindsatser fra perioden, men grundet kompleksiteten i spørgsmålet vil der være usikkerhed forbundet med opgørelsen. Generelt er der i perioden løbende anvendt betragtelige midler til diverse naturindsatser mv., som desuden må forventes at have haft en positiv sideeffekt på tilstanden i vandmiljøet, herunder målopfyldelse i vandrammedirektivet.

I rapport fra Miljøstyrelsen 1997<sup>1</sup> er anlægsomkostninger til udbygning af næringsstoffjernelse angivet til 5 mia. kr. for renseanlæg og 1 mia. kr. for industrier i forbindelse med vandmiljøplan I. Det fremgår af tabel 1, at dette svarer til 13,1 mia. kr. i dag. Dette er brugerfinansierede omkostninger. Vandmiljøplan 1 indeholdt hovedsageligt krav til spildevandsrensning, og det forudsættes derfor, at dette er den primære omkostning.

I forbindelse med forarbejderne til vandmiljøplan III gennemførte Københavns Universitet<sup>2</sup> analyser af omkostningerne ved Vandmiljøplan I fra 1987 og Handlingsplan for et bæredygtigt landbrug fra 1991 og Vandmiljøplan II fra 1998, jf. tabel 2.1 og 2.2 i Københavns Universitets analyse. Det fremgår af tabel 1, at analyserne viste, at der har været statslige omkostninger for hhv. 3,5 mia. kr. og 1,0 mia. kr. for Vandmiljøplan II og III.

I forbindelse med midtvejsevalueringen af Vandmiljøplan III i 2009 blev omkostninger til indsatsen estimeret<sup>3</sup>. Der henvises til tabel 19 i nævnte rapport, hvor der er estimeret omkostninger til aftalen 2005-2009. Vandmiljøplan III blev annulleret i 2009 og afløst af Grøn Vækst aftalen fra 2009.

---

<sup>1</sup> Extention of wastewater treatment plants in Denmark, working report no 84, Miljøstyrelsen 1997.

<https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/1997/87-7810-899-3/pdf/87-7810-899-3.pdf>

<sup>2</sup> Københavns Universitet – Fødevareøkonomisk Institut, Rapport nr. 167

Omkostninger ved reduktion af landbrugets næringsstoffab til vandmiljøet

[https://static-curis.ku.dk/portal/files/128109847/FOI\\_Rapport\\_167.pdf](https://static-curis.ku.dk/portal/files/128109847/FOI_Rapport_167.pdf)

- Forarbejde til Vandmiljøplan II, 2004

<sup>3</sup> Århus Universitet, DJF, august 2009 Midtvejsevaluering af Vandmiljøplan III hoved- og baggrundsnotater

[Microsoft Word - Samlet\\_VMPIII\\_midtvejs\\_2008.doc \(au.dk\)](#)

Grøn Vækst -aftalen<sup>4</sup> fra 2009 var grundlaget for vandplanerne for 2009-2015, hvorfor der henvises til oversigten over udgifter i bilag 3, tabel 1. Tabel 1 nedenfor angiver estimerede statslige omkostninger på 4,5 mia. kr. og 2,3 mia. kr. for spildevandsindsatsen omregnet til nutidspriser.

Med aftalen om fødevarer- og landbrugspakke fra december 2015 blev rammerne for indsatserne i vandområdeplanerne for 2015-2021<sup>5</sup> fastlagt. Udgifterne til aftalen er angivet heri, jf. tabel 1-3. Tabel 1 nedenfor angiver estimerede statslige omkostninger på 4,5 mia. kr.

Den samlede økonomi for Vandområdeplan 3 er 5,7 mia. kr., hvoraf de statslige omkostninger udgør 1,3 mia. kr. Tabel 1 nedenfor angiver det fulde beløb i 2023-priser.

**Tabel 1**

| Omkostninger til vandmiljø og vandområdeplaner (tal opgivet i 2023-kroner) |                        |                    |
|----------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------------|
|                                                                            | Statslige omkostninger | Spildevandsindsats |
|                                                                            | Mia. kr.               | Mia. kr.           |
| Vandmiljøplan I (1987-1995)                                                | -                      | 13,1 <sup>1</sup>  |
| Vandmiljøplan II (1998 – 2003)                                             | 3,5 <sup>2</sup>       | -                  |
| Vandmiljøplan III (2005-2009)                                              | 1,0 <sup>3</sup>       | -                  |
| Vandområdeplan I (2009 – 2015)                                             | 3,0 <sup>4</sup>       | 3,7 <sup>5</sup>   |
| Vandområdeplan II (2015 – 2021)                                            | 4,5 <sup>6</sup>       | 2,3 <sup>6</sup>   |
| Vandområdeplan III (2021 – 2027)                                           | 5,9 <sup>7*</sup>      | -                  |
| <b>I alt</b>                                                               | <b>17,9</b>            | <b>19,1</b>        |

\*Indeholder CAP-midler

Anm.: Den generelle økonomi til vandmiljøindsatsen udgør altoversvejende kompensation til landbruget samt spildevandsindsatsen. Der kan forekomme EU-medfinansiering fra VMP1 (1987-1995) – VP2 (2015-2021). Det har ikke været muligt at opdele økonomien yderligere. Udgiften til spildevandsindsatsen baseres på brugerbetaling.

Miljøministeriet har anvendt oplysninger fra foreliggende dokumentation fra aftaler og rapporter om vandmiljøindsatser fra perioden, men grundet kompleksiteten i spørgsmålet vil der være usikkerhed forbundet med opgørelsen.

For VP3 er der ud over de statslige omkostninger, mindre omkostninger til spildevandsindsatsen for spredt bebyggelse og overløb. de statslige omkostninger til vandmiljøplanerne og vandområdeplanerne dækker over forskellige typer af udgifter, er der i pris- og lønreguleringen af omkostningerne til 2023-pl anvendt det generelle pris- og lønindeks, som er vægtet gennemsnit af udviklingen i forbrugerpriser (40 pct.) og lønninger (60 pct.). Det har ikke været muligt at finde data for det generelle pris- og lønindeks fra før 1991. I pris- og lønreguleringen af omkostningerne opgjort i 1987-pl er omkostningerne derfor først reguleret til 1991- pl ved anvendelse af forbrugerprisindekset, og dernæst reguleret fra 1991- til 2023-pl ved anvendelse af det generelle pris- og lønindeks. Da forbrugsindekset indgår som en delmængde af det generelle pris- og lønindeks, er der en vis proportionalitet mellem de to indeks.

Kilder:

<sup>1</sup><https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/1997/87-7810-899-3/pdf/87-7810-899-3.pdf>

<sup>2</sup>[https://static-curis.ku.dk/portal/files/128109584/FOI\\_Rapport\\_169.pdf](https://static-curis.ku.dk/portal/files/128109584/FOI_Rapport_169.pdf)

<sup>3</sup><https://pure.au.dk/ws/files/2841678/djfm142.pdf.pdf>

<sup>4</sup><https://www.ft.dk/samling/2011/almdel/miu/bilag/21/1030569.pdf>

<sup>5</sup><https://edit.mst.dk/media/40wn43fe/12-vandplan-for-limfjorden.pdf>

<sup>6</sup><https://edit.mst.dk/media/fkbal2ta/vandomraadeplan-jylland-fyn.pdf>

<sup>7</sup> <https://edit.mst.dk/media/skompjiz/faktaark-vp3-oekonomi-juni.pdf>

<sup>4</sup> Grøn Vækst aftale

<https://www.ft.dk/samling/2011/almdel/miu/bilag/21/1030569.pdf>

<sup>5</sup> [https://mfvm.dk/fileadmin/user\\_upload/FVM.dk/Dokumenter/Landbrug/Indsatser/Foedevare-og\\_landbrugspakke/Aftale\\_om\\_foedevare-og\\_landbrugspakken.pdf](https://mfvm.dk/fileadmin/user_upload/FVM.dk/Dokumenter/Landbrug/Indsatser/Foedevare-og_landbrugspakke/Aftale_om_foedevare-og_landbrugspakken.pdf)

Magnus Heunicke

/

Rasmus Moes